

ส่วนที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และมาตรา 17 บัญญัติให้เทศบาล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งนอกจากจะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแล้วยังมีอำนาจหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดอีกด้วย การที่เทศบาลจะมีการพัฒนาไปในทิศทางใด จำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ภาพในอนาคตและแปลงมาสู่การปฏิบัติ ดังนั้นระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 จึงได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

ประเภทของแผนพัฒนาเทศบาล

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน

แผนพัฒนาสามปี หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่อง รายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวนำครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

แผนการดำเนินการ หมายความว่า แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แสดงถึง รายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น

องค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

1. คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล เป็นองค์กรที่มีหน้าที่กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา

กลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ ตลอดจนร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนา เสนอแนะแนวทางการพัฒนา และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา

2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เป็นองค์กรที่มีหน้าที่จัดทำร่างแผนให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีความสำคัญต่อเทศบาลเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นแผนที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาของเทศบาลให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจึงเน้นการกำหนดทิศทางการพัฒนาของเทศบาล ที่ต้องกำหนดถึงสภาพการณ์ที่ต้องการจะบรรลุและแนวทางในการที่จะทำให้บรรลุถึงสภาพการณ์นั้น

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ดีจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้ เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หลังจากที่ได้มีการทบทวนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วก็จะต้องถึงขั้นตอนในการแปลงสู่การปฏิบัติโดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนการจัดทำเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผน

- คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่นกำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา รวมทั้งสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาคมและชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องปัญหาความต้องการของท้องถิ่นนำมาจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

2. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ให้ทบทวนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชน นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและเป็นกรอบในการพิจารณาจัดทำโครงการกิจกรรมในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อไป

ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ให้จัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนา รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยพิจารณาวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ว่าควรจะต้องปรับปรุง แก้ไขหรือคงไว้ในประเด็นใด

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญต่อการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการพัฒนา

เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งภายในองค์กรและข้อมูลภายนอก เพื่อนำมาวิเคราะห์ SWOT ได้

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก คือ

- 1) วิเคราะห์ศักยภาพของท้องถิ่น
- 2) พันธกิจ
- 3) จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา
- 4) ยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

หลังจากที่ประชุมร่วมกันพิจารณาคัดเลือกโครงการจากการประชาคมท้องถิ่นมาจัดทำยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น มาจัดทำรายละเอียดโครงการไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล เพื่อนำไปใช้ในแผนพัฒนาสามปีต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
 1.1. โครงประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้
 - ส่วนที่ 1 บทนำ
 - ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเทศบาล
 - ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาท้องถิ่น
 - ส่วนที่ 4 วิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา
 - ส่วนที่ 5 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาเทศบาล
 - ส่วนที่ 6 การนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล
2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล นำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเสนอคณะกรรมการพัฒนาเทศบาลเพื่อพิจารณา

ขั้นตอนที่ 7 การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แล้วนำเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และนำไปปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศใช้และปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน